

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semenške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 33.

V Ljubljani, v četrtek 11. februvarija 1886.

Letnik XIV.

Šolski odsek v državnem zboru.

Z Dunaja, 10. februvarija.

Poročali ste, da je bil v šolski odsek izvoljen poslanec Klun, v gospodarski odsek pa poslanec Šuklje. Poročevalec „Slovenskega Naroda“ dotičnem poročilu dostavlja, „da se bode ta volitev marsikomu čudna zdela, kajti gotovo je, da bi poslanec Šuklje po svojem strokovnjakem znanju bolje spadal v šolski odsek, kateri bi moral sestavljen biti zgolj iz strokovnjakov. V gospodarstveni odsek pa bi bržkone primernejši bil kateri drugi slovenskih zastopnikov, n. pr. poslanec Vošnjak, ki dosedaj še ni v nobenem odseku. Tudi parlamentarno delo ima svoja ekonomična načela, zahtevajoča, da se v vsakem slučaju postavi prava moč na pravo mesto. Tega mnenja bila je v tem vprašanju večina naših slovenskih poslancev. Da se je vendar drugače vkrenilo, in kako je prišlo do tega — o tem se pač čujejo razni komentari med poslanci, kojih pa na tem mestu razpravljati ne morem. Jedne želje vendar ne smemo zakrivati, in ta se glasi, naj g. kanonik v šolskem odseku gleda v prvi vrsti na koristi narodnega šolstva, ktere se čestokrat ne ujemajo po vsem z nameni nemških konservativcev. Le tedaj bode delovanje šolskega odseka uspešno, ako ozirajoč se na konservativne težnje ob enem kot ekvivalent dosežemo zakonito veljavo slovenskega učnega jezika na ljudskih šolah po vseh slovenskih pokrajinah. Po tem bode narod naš sodil, je li volitev g. Kluna v ta odsek umestna bila, ali pa kvarna narodnemu napredku.“

Kako je prišlo do tega, da je v šolski odsek izvoljen poslanec Klun in ne poslanec Šuklje? Dopisnik „Narodov“ čuje o tem razne komentare med poslanci, ki jih pa ne more (?) razpravljati. Tudi meni je nemogoče jih razpravljati, ker nisem niti enega komentara čul, in so se tudi naši slovenski poslanci zavzeli, ko so to novico brali v „Slovenskem Narodu.“ Ni namreč res, da je večina slovenskih

poslancev tako sodila, kakor se poroča „Slovenskemu Narodu“. Dotične klubove seje vdeležili so se samo ti-le slovenski poslanci: Hohenwart, Hren, Klun, Šuklje, Tonkli, Vošnjak in Vitezič. Ko bi bili toraj tudi vsi ti glasovali za profesorja Šukljeta, bi se vendar še ne moglo trditi, da je bila večina naših slovenskih poslancev tega mnenja, da je profesor Šuklje najprimernejša moč za šolski odsek. Da g. profesor v ta odsek ni bil izvoljen, prišlo je od tod, ker je večina Hohenwartovega kluba pri izbiranju kandidatov za šolski odsek sklenila, da naj se izmed klubovih udov v ta odsek volijo poslanci Borčič, Klun in Rapp; ko bi bil dobil prof. Šuklje v klubu večino za-se, bi bil tudi v zbornici izvoljen on, ker veljá dogovorjeno načelo, da mora vsak klub v odseke vzajemno voliti one kandidate, ki jih vsak klub z večino glasov izmed svojih udov za-nje odbere. Pri izbiranju kandidatov pa se gleda na to, da se v vsakem slučaju na pravo mesto postavi pravi mož. Vendar se pa ne more trditi, da bi bil za šolski odsek vsak učitelj že strokovnjak, ali za obrtniški odsek vsak obrtnik, ali za gospodarski odsek vsaki kmetski posestnik itd., ampak v prvi vrsti se gleda na predmete, s kterimi bode imel dotični odsek opraviti. Povdarjalo se je pa že pred božičnimi počitnicami, da glavno vprašanje, ki ga bode imel državni zbor rešiti bode konfesijonelna ali verska šola. Tudi pri tej priliki, ko so se izbirali kandidati za šolski odsek, povdarjal je klubov načelnik grof Hohenwart, da bode treba v prvi vrsti rešiti vprašanje o konfesijonelni in narodni šoli, in Tirolci so z vso odločnostjo tirjali, da se mora šolsko vprašanje že skoraj v tem smislu rešiti, ker pri njih na Tirolskem šolstvo visi že 18 let. Razun tega se je kot prvi predlog šolskemu odseku v pretres izročil postavni načrt o nastavljevanju in plačevanju katehetov na ljudskih šolah. Poslanec Klun je naznanil klubu, da želi priti v šolski odsek, čigar ud je bil že preteklih 6 let, in da ima k postavi, s katero se bode imel ta odsek najprej pečati, po dosedanjih skušnjah nasvetovati še nekatere premembe in do-

stavke. Ravno tako je pa tudi poslanec Šuklje naznanil željo priti v šolski odsek kot strokovnjak v šolskih zadevah. Pri glasovanju dobili so prej omenjeni trije poslanci večino glasov profesor Šuklje ostal je z enim glasom v manjšini.

Večina Hohenwartovega kluba je namreč tako sklepala: Ko bi imel šolski odsek obravnavati zgodovinsko zadevo, bi bil zgodovinar Šuklje kot strokovnjak gotovo primeren kandidat za ta odsek; vprašani gledé vravnovanja verouka in plačevanja katehetov na ljudskih šolah pa poslanec Klun vsaj ni manj strokovnjak kakor profesor Šuklje; ravno to velja tudi gledé konfesijonelne šole, ki se bode le dosegla, ako jo bodo tirjali in zagovarjali iz prepričanja, ne pa le iz nekake vpljivosti do enega dela klubovih udov. Poslanci, ki konfesijonelno šolo tirjajo, so pa sodili, da bode poslanec Klun za konfesijonelno šolo več storil in se zanj bolj pobrigal, kakor poslanec Šuklje, o katerem je znano, da je pri svoji kandidaturi za državni zbor nemški stranki v Novem mestu zagotavljal, da ni za to, da bi se na ljudskih šolah duhovščini privolil večji vpliv, kakor ga ima dozdej. In konečno jih je vodila še misel, da je pri dosedanjih obravnavah v državnem zboru in pri svojih poročilih o českih šolah na Dunaji in v Nižji-Avstriji poslanec Klun dejansko pokazal, da se bo tudi v narodnem oziru za materni učni jezik po vseh ljudskih šolah saj toliko potegoval kakor g. profesor Šuklje. Dobri sveti, ki jih „Narodov“ dopisnik poslancu Klunu daje, so toraj odveč; on pozna svojo dolžnost in jo bo tudi brez teh svetov zvesto spolnoval pri vsaki priliki; pri njem se ni bati, da bi slovenski jezik in njegovo rabo v šolskem poduku presojal po načelih, ki jih je razvijal nekdanji „Ljubljanski List“, ko ga je vredoval še g. profesor Šuklje, in ki so bila v narodnih krogih po vsi pravici zbudila toliko strmenja in nevolje.

LISTEK.

Sub auspiciis imperatoris.

(Črtica iz slovenskega dijaštva.)

Kdor prvi pot stopi v našo prestolnico na Dunaj, priznati mora, da ga prvi hip omami blišč in sjaj cesarskega mesta in njegovih prebivalcev. Pa sjajne palače preobrazijo se mu s časoma v kup peska in opeke. Kot fatamorgana v daljni peščeni planjavi izginja, tako izginjal mu je zunanji mestni kras. A puhla, napihnjena, ošabna gospoda po „Ringu“ šetajoča, — priliznjeni, podli gospodiči medenih ust in s slamo natlačeni možgan, gospodične in gospé izgledajoče kot angeljčki, znotraj pa goljufive kače in strupene gobe — kdor je ne pozná te temne podobe velikomestnega življenja, blagor mu — kdor jo pozná, dober del grenke pi-jače pal mu je v kupo življenja.

Pa pustimo na strani danes te temne megle velikomestnega prahu, ozrimo se na naše slovenske visokošolce, v kterih krog sem tudi jaz vstopil. Ali vam hočem pripovedovati, s kakim svetim navdušenjem stopil sem v njih krog, kako sem bil prevarjen v svojih nadah in vzorih? Ali naj vam

opišem njihovo življenje, že itak borno, a še bolj žalostno, kar si čestokrat sami zakrivijo? S temnim očesom motril sem naše dijaštvo na Dunaji, in zdvojen bil bi mu za vedno hrbet obrnil, da ni kot edina rešilna zvezda na oblačnem obzorji slovenskega dijaštva migljala — denašnji slavljeneč, gosp. Matija Murko, promoviran 8. t. m. za doktorja modroslovja „sub auspiciis imperatoris!“

G. Matijo Murka doletela je po milosti vladarjevi največja čast, katero je doseči mogoče v dijaškem življenju. Z briljanti okovani cesarski prstan, kterega je naš slavljeneč dobil v dar od cesarja, pričal bode vedno, da si ga je pridobil po svoji učenosti in izredni marljivosti.

Ni treba mi tukaj na drobno in široko govoriti o učenosti mladega rojaka, kajti to spričuje promovacija, nego govoriti mislim o njem kot slovenskem dijaku.

Te dni, ko ga je Nj. Veličanstvo tako izvanredno odlikovalo, počasti ga tudi akademično društvo „Slovenija“ kot najodličnejšega svojega večletnega predsednika, tajnika in še sedaj marljivega uda z zabavnim večerom.

G. Murko pridobil si je simpatije med vsemi slovenskimi dijaki, in kakor mi Slovenci tudi v di-

jaštvu ne zatajimo svojega slovanskega rodu, ker smo razkosani na mnogo strank, edini g. Murko ne pozná nobene meje v kolegijalnosti, — on ne loči v tem oziru 1. semestra od 8., pač pa od 19., in to edino nakopalo mu je morebiti kakega neprijatelja. Znana je že stara napaka človeška, da človek, ki se je povzdignil za stopinjo višje, smatra družega za njim stoječega „nižje vrste“ — prav isto je med našimi dijaki. Dijak, ki je jeden semester ali dva pred teboj, že se ti prevzame, da te čez napihnjena lica niti videti ne more, ko bi tudi hotel. K večjemu mu izblekne jezik: „mladenič, uboga kraljica“.

Tacih ubijalcev kolegijalnosti ima naše dijaštvo obilno število. Vse drugače pa se ti bodo obnašali take vrste ljudje, če jim plačaš par litrov in jih slediš po njih spolzkih potih. Grki so po krivem dolžili Sokrata, da jim zapeljuje mladino. Jaz bi se vsojal trditi, da se med našimi starimi dijaki nahaja več takih, na kterih značaju leži črni madež... Ali dosti o tem, sicer se mi nazadnje očita, da sem črnogled.

V teku časa, ki nam ga je prinesel židovskodemški laži-liberalizem na učilišča višja pa tudi srednja, zares se je težko obdržati človeku neomahljivemu v vsakem oziru, in tudi tu moram gosp.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. februarija.

Notranje dežele.

Slovenci po Štajarskem imajo ptičjo pravico, t. j. komur se ljubi, sme jih dražiti, kdor ima ravno čas, sme jih zatirati, po vrh vsega pa še zasmehovati, ne da bi se mu bilo pri tem kake kazni bati. Kdor ne veruje, bere naj naslednji dopis, ki ga ima „Politik“ iz Maribora z dne 6. t. m.: „Jako je tukaj osupnila razsodba Celjske okrožne sodnije, ki se tika poslednjega zaseženja tukajšne nemško-nacionalne „Marb. Ztg.“, ki jo je državni pravdnik pobral zaradi hujškanja in draženja slovenskega naroda. V Celjski razsodbi pa se bere, da se v dotičnem članku sicer res nahajajo napadi, toda le osebnega značaja na slovensko časnikarstvo, ki se pa dajo opravičiti gledé na tendenco pisave „Marbg. Ztg.“. Ker članek ne hujška ne proti slovenskemu narodu in ne proti Slovanom sploh in celó tudi sposoben ni, da bi Slovence razdražil (kaj pak, saj nas že tako povsod poznajo, da smo dobre duše in potrpežljive ovice), toraj se v oziru na to konfiskacija „Marbg. Ztg.“ ne potrdi.“ Tako je! To bode omenjenemu listu nov pogum dalo po cepeu segati, s katerim bo po Slovenceh mlatil, kedar ne bo imel družega gradiva.

Še nekaj vrstic o **nedeljskem praznovanju** iz zlate matere Prage! To vprašanje razširilo se je po celi Avstriji, ne le ondi, kjer so si sosedje ljudje le ene vrste, temveč tudi ondi, kjer si nasproti stojé katoliki in židje. Po takih pokrajinah je to vprašanje še zdato oistreje, kar se je ravno na Českem nedavno pokazalo. Ondi se je minulo nedeljo zbrala velika množica trgovcev in pomočnikov, ki so gledé nedeljskega praznovanja sklenili naslednjo resolucijo: „Dne 7. februarja 1886 v Velikem hotelu zbranih 320 trgovcev in trgovinskih pomočnikov se je izjavilo, da je pri današnjem nezmernem delu pri trgovini celodnevni nedeljski počitek potreben in to za gospoda, kakor za pomočnika, za kramarja, kakor za veletržca. Zbrani trgovci ob enem odločno zavračajo trditve, da bi kramarji morali ob nedeljah odprto imeti, če se hočejo zgube ogniti. Ravno tako ni res, da bi kramarji ne mogli živeti, če bi v nedeljo ne prodajali. Gledé na to izrekajo zbrani svojo misel, da bi bilo krivično, če bi se nedeljski počitek nekterim občinam na meji ležečim na ljubo ne vpeljal po celi deželi. Dalje želé, da bi bilo pred vsem potrebno, ko bi se vsaka kupčija in barantija po štacunah brez ozira in razločka na veroizpoved ob nedeljah strogo prepovedala, po mestih od 10., po kmetih od 12. ure dopoldne pa do 6. ure družega dne. Posebno bi se pa med tem časom ne smele nikakor prodajati lihovine (šnops), in reči, ki spadajo pod državni monopol. Krošnjarstvo se mora tudi prepovedati in loterije naj se tudi zapró med tem časom. Konečno zbrani še izražajo svojo misel, da bo imelo nedeljsko praznovanje le tedaj svoj blagodejen včinek, kedar se bo zapovedalo za vso državo ali vsaj za vsako deželo skupno, ne pa kraju primerno!“

Bliža se čas, ko bode **avstro-ogerski banki** potekla krasna pravica, na podlagi ktere smé denar iz cunj delati in izdajati. Leta 1887 je bode namreč konec tiste pravice. Kakošna pa je ta pravica, bo morda marsikdo radoveden vprašal. Glejte jo: Mala in prav izvoljena družbica izredno bogatih ljudi, ki se vedno iz lastnih krogov in lastne krvi nadomeščujejo, ima pravo papirnati denar razne velikosti izdajati. Za 200 milijonov goldinarjev smé ga izdati, ne da bi zanj tudi le za pol krajcarja zvenččega denarja v zlatu ali srebru založila in še le, kar ga več izdá, nego 200 milijonov, mora ga po-

kriti z zlatom in srebrom, t. j. v njenih kletih mora za toliko omenjene zlahtne kovine založene biti, kolikor je čez 200 milijonov goldinarjev bankovcev med ljudstvom. Le-ti možje volijo iz svoje srede upravni svet, kteremu potem cesar guvernerja imenuje. Razumljivo je, da v ta kolegij pripadejo krivonosi potomci Abrahovi, kajti večinoma je vsa avstro-ogerska banka v židovskih rokah. Poleg pravice denar delati, kolikor se ga jim zljubi, imajo tudi še to, da jim ni potreba nobenega davka plačevati od tega podjetja, ako se tista malenkost odbije, ki jo vsako leto za poplačanje državnega dolga državi brsnejo, kar je pač le samo pesek v oči. Da bi pa ta avstro-ogerska banka podpirala tudi narodnogospodarstvo, kar ga ni še v židovskih rokah, o tem do sedaj še ni nihče kaj prida bral in tudi slišal ne. Pač pa ima vedno denar pri rokah za nemško-liberalne in židovske denarne zavode. Prav bi bilo, ako bi se sedaj, kedar pridejo razprave o novi pogodbi med našo in ogersko državo na vrsto, državni poslanci oglasili, da se med krasne pravice omenjene banke vplete tudi dolžnost vsem narodom po Avstriji enakomerno pomagati in ne le židom samim. Sedaj bode priložnost, naj je le ne zamudé ne!

Vnanje države.

Navzočnosti **črnogorskega kneza** v Petrogradu ruski listi pač brez potrebe več važnosti pripisujejo, kakor pa jo reč sama na sebi ima. Ali je za veliko politiko pomenljiva ali ne, o tem svetovna zgodovina molči. Resnica pa je, da ga je ruski car jako počastil. Šel mu je osobno na kolodvor naproti, kjer ga je nad vse prijazno in ljubo sprejel, kakor bi bil knez Nikolaj največi mogotec na zemlji. Car mu je menda to odliko skazal, kot vernemu prijatelju Rusije na jugu, in pa da ga nekoliko odškoduje za nevtralnost, s katero je Nikolaj na skalo naslonjen mirno opazoval, kako sta se druga dva nevbogljevca Milan in Aleksander po Balkanu pretepala. Stanuje v zimski palači, ki se bo prvokrat razsvetlila z električno lučjo. V političnih krogih zbudila je kneževa navzočnost vprašanje, ali je prišel Nikolaj črnogorski sam od sebe, ali ga je car poklical? Odgovora živa duša ne vé, pač pa so v tem vsi edini, da ga bode car podučil, kako se mu je zadržati bodočo spomlad, ki bo, kakor se na Ruskem z neko izvestnostjo nadjajo jako zanimivo na Balkanu.

Pruska vlada je predložila v poslaniški zbornici 9. t. m. prvi zakon proti Poljakom. Naslov mu je: Predlog o prodiranju nemških naselbin v izhodni Prusiji in na Poznanjskem. Zahteva se 100 milijonov mark za nakupovanje poljskih zemljišč nemškim naselnikom in za poravnanje prvega vrejenja. Poleg kmetov hočejo naseliti tudi nemških rokodelcev. Da se dobí 100 milijonov mark, hočejo izdati zaveznice, in denarstveni minister ima to operacijo izvršiti.

Andrassy nedavno ni skozi okno na trg govoril, ko je v Budapeštu v madjarskem državnem zboru po svoje bolgarsko politiko presojeval. Če tudi ga na Dunaji niso hoteli razumeti, razumeli so ga zato le predobro v Berlinu. Ondi so jeli kar od kraja nad vsem dvomiti, kar je količkaj v zvezi z **najnovejšo bolgarsko-turško politiko**. Posebno pa z glavami odkimujejo najnovejši pogodbi, po kateri bo knez Aleksander za pet let gospodar v južni Bolgariji, ktero dostojanstvo se mu bo vsakih pet let iz novega podelilo. Pravijo, da jim to ni prav umljivo, čemu da bi se ta komedija vsakih pet let ponavljala, kar je tudi popolnoma res. Res je, da si smé sultan pravico pridržati Aleksandra odstaviti, če bi mu ne bil zvest, ali če bi mu slabo gospodaril, toda kaj bi sledilo iz tega? Prav nič družega, nego to, da bode Aleksander dotični petletni dekret sultanu nazaj

poslal, sam pa le dalje ostal gospodar v Istočni Rumeliji, ali sedanji južni Bolgariji. Tudi gledé ohranjenja miru na Balkanu so v Berlinu prav Andrassyjevih misli. Ko bi se pač tudi na Dunaji nekoliko bolj po praktični politiki ravnali hotli.

Rusom **bolgarsko-turški položaj** še vedno neče vgajati in morda imajo prav, da ga nečejo prav umeti. Prav čisto nič jim ni všeč, da sta se sultan in knez kar sama skoraj tako rekoč po tihem dogovorila, kako da se bo znanprej po združení Bolgariji gospodarilo, ne da bi bila skupni Evropi, ki se je ves čas verno in — neslano vmes mešala, le dobro besedo zraven privošila. Čudna je res rešitev tega vprašanja, kakor se je sedaj izvršila. Sultan je namreč knezu ponudil gospodarstvo v južni Bolgariji, kakor pravijo, samo za pet let in ne do smrti, ter mu je ob enem rekel, da če bo dober, ga bo še nadalje potrdil, kedar mu ta dōba poteče. Knez je to ponudbo sprejel, ker si je prej ko ne tudi svojo mislil, da kar še ni, se zná ravno tako tudi kar čez noč zgoditi, kakor se je najposlednja vstaja tudi porodila v krilu temne noči. Kakošne bodo posledice te politike? Prav nič drugačne, kakor da bode sultan pri prvi priložnosti opeharjen in si niti pomagati ne bo mogel, ker ga Evropa ne bo nič več podpirala, ktero je sedaj tako brez vzroka na stran potisnil. Verjetno pa je že zaradi ohranjenja evropejskega miru, da si bodo velesile same pridržale pravico čuvati nad Balkanom, da se ga zopet ne prime ogenj, ki bi bil v drugič nevarniši kakor prvi.

Dopolnjevaajoč včerani telegram iz Londona, v kterem je govorjenje, da se hoče sedanja Gladstonova vlada gledé **orientalskih homattj** verno in vstrajno držati Salisburyjeve politike, dostaviti nam je še nekaj vrstic, ki se nam zdé zaradi boljšega pojasnila potrebne. Sedaj je že bolj verjetno, da bodo Grki opustili nepotrebno stražo ob grško-turški meji, kjer proti volji skupne Evrope stojé; vsaj Gladstone jim je nedavno tak prijateljski svét dal, rekoč, da naj se lepo vklonijo volji skupne Evrope, ker bi bilo za Angleže v današnjem položaji jako težavno celi Evropi se po robu staviti. Če bodo lepo ubogali, pravi Gladstone na dalje, bodo že pozneje za to nekaj odškodnine dobili. Če bi bil še Salisbury ostal na krmilu, bi Grki nikakor ne bili prijenjali, ker bi se bili vedno na Gladstona v zatišji stoječega in na javno mnenje na Angleškem zanašali. Sedaj pa, ko jim je Gladstone sam tudi še to poslednje stališče spodbil, niti slamnate bilke več nimajo, ktera bi jih na povrji obdržala razun lastne — trmoglavosti, ktera bi pa ne rešila. Saj jim priložnost tako ali tako ne odide, da bodo lahko takoj zopet za zarujavelo orožje prijeli.

Izvirni dopisi.

Hrvatska, 6. februarja. (Razpoloživa zaklada.) Omenil sem zadnjič, kako so bile podpore, dane od sabora „Hrv. Matici“ in „Jeronimskemu društvu“ občutno obvezane; danes imam dodati, da jugoslovanska akademija je bila popolnoma zavrnena, in njen predsednik, dr. Fr. Rački, češ, da je razžalil na časti g. Crnkoviča (Crnković), madjarona, obsojen na 100 gld. globe ali 3 mesece zapora. Toraj za kulturne namene ni bilo denarja, toda za korupcijsko družbo, to je dispozicijski fond hrvatski, se je zahtevalo in dovolilo 15.000 gld. Da vidite, v kake namene se troši denar, kterega se drži še krvavi znoj skoraj zatrtega poljodelca*), navesti hočem nekoliko besedi govornikov nevladne stranke,

*) Srbohrvati pišejo in govoré: poljodelec, zemljovid, ognjoslovani, trečoredni — vidi se, kako je pisati slovenski.

Murka postaviti vsemu našemu dijaštvu za uzor, kajti dobro ga poznam.

On ni prišel na Dunaj, da se naučí denar zapravljati in krokati, kakor bi lahko o mnogih trdil, ki jim je vseučilišče „na Španjskem“, pa tudi Ljubljanska „Zvezda“ in kranjski trg. Marljivo je poslušal predavanja, preučeval učena dela, ter lahko odgovarja stvarniku, rekoč: „Gospod, dobro sem gospodaril s talenti, ktere si mi izročil. Glej, pridobil sem drugih pet.“

Ni pa zanemarjal niti društvenih dolžnosti. Vedno je bil najmarljivejši ud „Slovenije“, od začetka do konca. Spoznal je, da se mora z združenimi močmi delati, ako hoče društvo doseči svoj namen. Bil je prost onega praznega navdušenja, kteremu je glavni pogoj dober želodec in krepka pljuca, in ki se razkadí kot jesenska megla, temveč mnogokrat je svaril in tudi odvrnil svoje kolege od mnogih nepremišljenih korakov.

Spominjam se pri tej priliki dijaka, ki je vstopil v teologijo, potem potegnil iz nje, ter se bahal, da je postal „ateist“. Prišedsi na vseučilišče, začel je študirati slavistiko, misleč, da je z njim zasjala luč, ki bo prepodila vso temo gori do Kamčatke. A za-

pustil je univerzo kot nesramen, strasten, nemčurski pravnik, ter je hitel domu v Slovenijo, da čem preje začne odirati ubozega kmeta — a še pri odhodu z Dunaja skušal je našo potrpežljivost s pruskimi plavicami. Človek, ki pada v take nasprotnosti, pokaže sam najbolje svojo nezrelost, in bolje bi bilo pač zanj in za nas, da je ostal pri svojih „kopitih“.

Koliko je g. Murko storil kot predsednik „Slovenije“ za društvo, o tem govoré letopisi društva, knjižnica, čitalnica, seje, zabavni večeri, veselice in koncerti. To se bode ohranilo do najpoznejših udov „Slovenije“, ki pridejo za nami, kakor tudi ostane nepozabljen oni trenutek v neki seji „Slovenije“, ko je Murkov tekmeč predsedoval društvu, in ne vedóč kaj storiti, vstane, ukaže izpiti vsakemu polno čašico piva in potem krepko zaklicati: „Živela domovina!“

Že sedaj, ko je naš slavljeneč še gojenec „alme mater“, je njegovo delovanje vrlo vspešno in vsestransko. On je osnoval na Dunajskem vseučilišču društvo slavistov, kteremu tudi on predseduje. Nadalje je predsednik književnega odseka društva „Slovenije“, ud „Slovenijin“, ud „jour fixa“ Slovencev. (društvo „slovenskih birokratov“) itd. Na ta način izobrazil se je tudi v drugih strokah, česar toliko-

krat pogrešamo v življenji pri učenih ljudeh, ki se samo s svojo stroko pečajo. Pripovedoval mi je prijatelj o nekem slovenskem juristu, da je šel z njim pogledat kip, ki predstavlja Tezeja v boji s Centavrom, — delo neprecenljive vrednosti. Ko sta odhajala, vpraša moj prijatelj pravnika, kaj je mislil pri pogledu tega kipa. „Kako je bilo doma dobro, ko sem po 16 cmokov pri kosilu pojedel“ — odgovori mu odkritosrčni pravnik. Po asociaciji misli smem zaključiti, da je naš pravnik občudoval najbrž Tezejev želodec, koliko bi mogel neki cmokov in pogače premleti, in popolnoma naravno, da je potem na-se obrnil to razmerje, ker je tudi precejšen, vsaj kolikor se tiče cmokov.

Peklenski materijalizem, ta rak-rana našega veka razprostira svoje mreže tudi med naše dijaštvo, kjer še mnogo lažje tare in kuži šibka stebelca. Nesrečnik, ki je pal njemu v naročje, on je zgubljen, morebiti se še otmé zevajočemu žrelu — a redko, prav redko se ga reši, kajti „rari nantes in gurgite vasto“ so rešenci. Žalostna je ta prikazen, a gola resnica. Ravno to napotilo me je, da tukaj svojim rojakom na Dunaji postavim v izgled odličnega mladega učenjaka, dičnega rodoljuba, iskrenega kolega,

stranke prava, t. j. Starčevićancev iz seje X^{III}. dne 29. januarja t. l.

Baron J. Živković pravi, da ko je bil ban postavljen za kraljevskega komisarja v Krajini, takrat mu je pripadalo priplačilo 8800 gld., ki so se dajali vojni glavi, ki je opravljala Krajino. Z onim hipom pa, ko je ban prenehal biti kraljevski poverjenik, ter postal le ban teh kraljevin, z onim hipom je padla tudi pravica iznimnega beriva gledé krajine. Ker je vse postopanje vlade tako, da more prestopati vse pravice zemlje po načinu, ki je v parlamentih nenavaden, ker more na dan klicati dóbo, ktera ne daje poročstva za vzdrževanje postavnega reda, toraj predlaga, naj se stavek „razpoloživni zaklad“ zbriše.

Grof Rib. Šermaž: Ta vlada je vzrok sedanjih nezgod domovine, in večina je njena sokrivka. Vsak dan imamo pisati žalitve pogodbe. Poprej se je to godilo od skupne vlade, zdaj se žalijo naše samoupravne postave, narejene v tem našem saboru. Komu ni znano nepostavno postopanje pri zadnjih volitvah I. okraja v Zagrebu? Naša vlada (v Zagrebu, ban) ali skupna vlada (v Budimpeštu, min. Bedekovics), kar je vse eno, ima v ustih postavu in pravico, v dejanju pa brezobzirno nasilje. Minister-ski predsednik (Tisza) očita Hrvatom njih držanje proti Ogerski, ter gré tako daleč, da govori o tem, kar smo pred l. 1848 grešili proti nji. Vsak bi mislil, da imajo Madjari dosti vzroka, s plašcem krščanske ljubezni pokriti ono. Toda ne! Doživeli bomo še, da se nam poreče: Vi ste povzročili l. 1848, vi ste grešili proti državi. Tisza pravi, da zato tako vpijemo, ker ban in večina ne dá, da bi podkopavali zemljo. A mi vpijemo, ker ne pustimo, da bi se podkopaval postavni temelj pravice in ona po kralju potrjena pogodba med Ogersko in Hrvatsko. Ne morem podpirati vlade, ki po potu naredeb dopušča rušiti ali sama ruši postavu. Noben minister nam ne smé vzeti pogojev materialnega obstanka. Vlada bi morala v Budimpešti odprto povedati, da ne obrt, ne gospodarstvo, ne trgovina živeti ne morejo; da tarifi, kataster, davkarsko vtisjevanje, mreža železnih prog, da vse to vničuje naše gospodarsko življenje. Ako bi minister odgovoril, da Hrvati se morajo zmirom pod politiko držati, dokler se ne podvržejo misli ogerske edinosti, naj vlada stopi pred krono. Toda naša vlada tega nikdar storila ne bo. Saj vidimo, kako nam po svojih časopisih, domačih in tujih, vsak dan preslavlja in priporoča ogersko misel, oni obožujejo načelo: moč presega pravico. Oseška deputacija je šla prosit, naj se tarifi znižajo na ono stopnjo, kakor so v Ogerski. Kaj je odgovoril trgovinski minister? Da jo bo na treh vrh! Tako je rekel dostojanstvenik, znamenje, kolika sovražljivost vlada v Budimpešti proti nam. Vladni listi so jeli takoj ministra prati, češ, da prav takrat ni bil dobre volje, in tako oddele ulogo, ki jo Nemec imenuje z izrazom „Prügelbube“, ter dalje dokazujejo, da smo si vse tega sami krivi.

Na to od strani večine nihče ne odgovori ničesar. Toraj vstane (z levece, neodvisnjak) dr. Marijan Derencin: Čemu zahteva njegov prevzvišenost ban od nas razpoloživo zaklado? Vsaka vlada s to zaklado opravičuje, razjasnuje svoje stališče. Vprašam, ali pa je bila naša vlada vselej mirna, objektivna, trezna v razlaganju svojih teženj? V

in — kar je najtežje dandanes — neomahljivega v svojih načelih.

Naj mi preskromni današnji slavljeneč oprostí, da ga s tem spisom v javnost prinašam. Ali ako li jeden naših mladih moči zasluži, da ga spozná celo Slovenstvo, to je gotovo g. dr. Murko.

Komaj je stopil v moško dóbo, smehlja se mu že redka sreča. Ali ne sreča v navadnem pomenu, ktera obiskuje visokorojeno gospódo v zibelji, bogatine pri njihovih veseljah, — temuč sreča, ktero si je iz lastne moči skoval.

Danes, ko gosli in cimbele naznanjajo, da je „Alma mater Rudolfiná sub specialibus auspiciis imperatoris“ (kakor znano, svira godba pri tej izvanredni promociji) poslala v svet učenega mladega doktorja, danes, ko mu cesarski namestnik natakne z briljanti okovani prstan, ter mu rektor magnificus (Slovenec Čizman) podeli doktorsko diplomu, tudi „Slovenec“ kliče mlademu doktorju, da ga Bog poživi mnogo let na slavo in čast Slovenstvu in vsemu Slovanstvu.

Dunaj, 8. februvarja 1886.

—anensis.

„Pester Lloyd“ se je opisoval Zagreb tako neresnično, tako nesramno, da bi vsaki mislil, sami divjaki so tam. Sčuje se mesto proti mestu, Hrvatska proti Slavoniji. Ta denar se potrebuje za volitve. Vladni organi upotrebljujejo državno avtoriteto, s katero so ogrnjeni, da volilce begajo, plačujejo jim popivanja, nedopuščene veselice, obetajo nepostavnih olajšav, prizadevajo si z vso silo izključiti nasprotnega kandidata. Organi njegov prevzvišenosti očitno pod uradno številko, uradnim pečatom, lastnim podpisom, pišejo volilem: Vi ne bote glasovali za opozicijskega kandidata, ker vsa opozicija v Hrvatski služi domovini na sramoto in zatrtje. Odobrujete li tako postopanje vladnih organov? Vlada daje takemu uradniku še spričevanje, da je pravi uradnik, da takih potrebuje dežela. Za tako delovanje se stroši zaklad! Porečete, da vlada potrebuje zaklade, ker na uho vleče spreminanje javnega mnjenja, po domače, za tajne ogleduhe. Tega ji ni treba, saj ji tukaj povemo dosti jasno, kaj hočemo. Ali važnejša je prikazen, ki se vleče kakor rudeča nit skozi celi sestav: da vlada hoče siloma dokazati svetu, Ogerski, morebiti najvišjemu mestu, da se v tej deželi delajo zarote, da se v tej zemlji pripravlja revolucija, da zato je treba energične roke, ki bo prevratno življe brzda in odvrnila veliko katastrofo. To berem jaz iz vsake vrstice od zgoraj navdihnenih dopisov Peštanskih in Dunajskih. To je ono, kar po mnenju vlade opravičuje njeno — „eneržijo“. V tej zemlji ni govora o zarotah in vstajah. Po časnikih ne moremo povedati, kar hočemo, zato povemo tukaj. Mi ne maramo Madjarjev; mi nečemo, da madjarski uradniki poplavlja našo zemljo; mi nečemo, da madjarski kmet iz ust jemlje našemu seljaku ono službico, pomoč, ktero neposredno more seljaku dati vlada. Po naših železnica ni še ene tretjine naših stražarjev: Madjari so, ne govoriti o višjih uradnikih, ki so divje surovi do občinstva. Pravijo, da Hrvati niso zanesljivi, da so puntarji, da bi vlak ponesrečil. Tako se glasi poročilo nekega ravnateljstva.

Na to govori Josipovič, ki med drugim pravi, da se je grof Šermaž, politični bolnik, „izkašljaj“.

Za njim prime za besedo Franc Folnegovič (od stranke prava): Govoriti o razpoložitvi zaklade v zemlji, v kateri vlada taista stranka, ki tej zemlji tají vse lastnosti državne osebnosti, to je „kuriozum“ (nečuvano). Vi bote glasovali za zaklado, mi ne. Vsi dokazi pri vas nič ne pomagajo. Zakladi je naloga podpirati one časnike, ki našemu narodu ubijajo poštenje pred svetom in prihodnost; da se podpirajo ljudje, ki v vnanjih časnikih vsakega poštenega človeka v Hrvatski, ako slepo ne lazi za vlado, obrekujejo na najgrozniši način; da se podpirajo in hranijo ljudje, ki so si odbrali najstrašniši poklic ovajanja in ogleduštva — vsled tega je vaše socijalno in družinsko življenje razdejano, in Hrvatska je v tem oziru podobna Sodomi in Goromi. 15.000 gld. ni veliko, a velika je „ironija“, nezaslišano razžaljenje za zemljo, da moramo mi plačevati ljudi, ki nas grdiyo, vničujejo. To je za nas žalost, sramota, ponižanje. Časniki, od vlade navdihovani in podpirani, ki o Hrvatski pišejo najgrše, smejo se pojedine prodajati po trafikah, kavarnah, gostilnah, na kolodvoru so v velik pripomoček, kakor sami najbolje veste; naši se ne smejo! Zaklada ta je še veliko večja. V službenem časniku vsaki slobodno piše, kar hoče, proti vsakemu človeku, ki ni član vladni, proti vsakemu mestu, občini, korporaciji, a vsaka obrana proti takim dovtipom v nasprotnem časniku je izključena s konfiskacijo. Hrvatska ima deželno tiskarno, in vendar se imenuje tiskarna „Narodnih Novin“. Ta časnik ima monopol, vsled kterege mora vsaka oblast v njem tiskati službene oglase in plačati ustanovljeno pristojbo. Ti oglasi dajo danes 30.000 gld. Kam gré ves ta denar? Vrh tega imamo računa, dasi tudi je že pred 8 letmi sabor zaključil, naj se prihod službenih časnikov uvrsti v sredni proračun. Sklicevali smo se na to, da tako se dela po vseh državah svetá, tudi na Ogerskem, od koder vi vse importirate v Hrvatsko, kar je hudega in slabega, ter smo rekli, da nam prinesite tudi kaj dobrega. (Konec prih.)

Domače novice.

(† Č. g. Janez Pogačnik), beneficiját v Podragi, je včeraj zjutraj ob 2. uri po dolgotrajni bolezni umrl. Pogreb bo v petek dopoldne ob 10. uri.

(Cesarica) se je po morji odpeljala. Včeraj ob 3/4 na 11 stopila je visoka gospa na jahto „Greif“, ki jo je proti Pulju odnesla. Če Kvarner ne bo prehudoviharen, popelje se visoka gospa v Reko; ako ji bo pa vreme posebno vgodno, pohiti pa „Greif“ celó na otok Laceromo v južno Dalmacijo. Če pojde tjedoli, je cel teden ne bo nazaj.

(Deželni predsednik) gosp. baron Winkler povrnil se je danes zjutraj z Dunaja v Ljubljano.

(V katoliški družbi) je včeraj zvečer govoril predsednik mil. g. prošt dr. Jarc o redu, ki ima na svetu mogočne prijatelje in neprijatelje, ki je mnogo storil v vsakem obziru, bodi si po šolah, po misijonih, o redu, ki je tudi na Kranjskem imel svojo hišo v Repnjah na Gorenjskem — o jezuitih. Po zelo podučljivem uvodu, v katerem je govornik omenil Božje previdnosti, ki ob vsakem času zbujajo nenavadne moče, da se zoperstavljajo nejeveri, krivoveri ali samopašnosti med krščanskim svetom, kakor namreč sv. Atanazija nasproti ariancem, sv. Avgušтина nasproti pelagijancem, papeža Gregorija VII. nasproti samopašnosti med krščanskim svetom, prestopil je govornik na življenjepís sv. Ignacija Lojolanskega, govoril je o njegovih izrednih lastnostih še preden je postal vojak Kristusov. Narisal nam je začetek reda — jezuitskega, omenil prvih tovarišev svetega Ignacija, začetek njih delovanja in dr. Dasi ravno stvar sploh ni neznana, vendar je bilo predavanje zelo podučljivo, ker je govornik povzel povsod glavne poteze in najbolj zanimljivo iz tega svetovno znane delovanja prvih tovarišev sv. Ignacija. Prihodjo sredo hoče g. govornik stvar nadaljevati, vljudno vabimo vse prijatelje cerkvene zgodovine in sploh vse, ki se zanimajo za naprave katoliške cerkve in njenih redov.

(Tombola), ktero so napravili domoljubi dne 7. februvarja na Ježici v korist revne šolske mladine in „Narodne šole“, je prinesla 15 gld. 21 kr. čistega dohodka. Od tega denarja se je oddalo „Narodni šoli“ v društveno podporo 5 gold. 7 kr., šolskemu voditeljstvu na Črnučah in na Ježici tudi vsakemu po toliko, za kar se je za ondotno šolsko mladino raznega šolskega blaga nakupilo. Pri nas se sicer tombola še ni igrala, vendar je bila vdeležba, ker so bili dohodki v blagi namen namenjeni, precej velika in vse se je v najlepšem redu zvršilo. Tudi precejšno število rodoljubne gospóde iz Ljubljane nas je s svojim prihodom počastilo ter s tem k boljšemu izidu pripomoglo, za kar se v imenu obdarovane šolske mladine najtopleje zahvaljuje odbor.

(Četrty razred) prišel bo na Kranjskem tudi letos na vojaški nabor po dotični določbi ministra za deželno brambo v sprazumljenji z vojnim ministrom. Toraj se mladenči tudi letos ne smejo brez posebnega dovoljenja poprej ženiti, dokler nimajo četrtega nabornega razreda za seboj.

(Spraznjena je služba učitelja) za zemljepisje in zgodovino z nemškim in slovenskim učnim jezikom na Koprskem učiteljski.

(Huda burja) razsaja po Trstu že od nedelje, in je včeraj Tržačanom celó nekaj snega nanesla, kar se tam redkokejda zgodi.

(Svoje 82letno mater) ubila je v Trstu 42letna Julija Hoffer v nedeljo zjutraj ob 5. uri v blaznosti. Mati in hči ste sicer v lepi edinosti med seboj živeli in tudi denarja jima ni manjkalo. V soboto je hči nenadoma zbolela in sad te bolezni v nedeljo zjutraj bila je materna smrt. Blaznost je tej rodovini menda že prirojena, kajti mati sedaj umorjene stare Hofferce umrla je v blaznosti, in sedanjí dve ste bili pred desetimi leti tudi obe v blaznici. Julijo so odpeljali v blaznico, kjer jo je še dolgo časa hud krč zviyal.

(Posojilnica v Črnomlju) imela je od 1. aprila do 31. decembra 1885, to je v prvih devetih mesecih svojega poslovanja 6452 gld. 24 kr. dohodkov in 6018 gl. 22 kr. stroškov, toraj 12.470 gl. 46 kr. prometa. Občni zbor, h kateremu so udje vabijo, bo dne 21. februvarija t. l. ob 3. uri popoldne. Dnevni red: Poročilo o stanji posojilnice in o računu za l. 1885, volitev načelstva in posamezni nasveti.

Načelstvo.

(Posojilnica v Konjicah) je preteklo leto veselo napredovala. Vodijo jo gg.: dr. Dragotin Prus, Peter Dobnik, Anton Zlatinšek in J. Rudolf, posebne zasluge si pridobiva g. Žepič. Udov ima posojilnica 358, vlog je 61.750 gld., ktere je vložilo 208 strank. 333 vdeležencem se je posodilo 57.729 gld. Čistega dobička je 749 gld. 18 kr., in založnine prištevši del posameznega 1813 gld. 15 kr.

(Posojilnica v Sevnici) je imela k sklepu tretjega opravilnega leta vlog 23.694 gl. 77 kr., vložilo jih je 183 oseb. Posodila je 281 vdeležencem 33.174 gl. 55 kr. Čistega dobička je 248 gl. 51 kr. Založnine je, ne všteti deležov čistega dobička, 823 gl. 33 kr.

Razne reči.

— Izgredi delavcev so letos čestokrat po večih mestih, posebno ko še huda zima ubogega delavca tare. Rogovili so delavci pred mestno hišo na Dunaji, oglašali so se tudi delavci v Madridu, posebno hudo pa je bilo v ponedeljek v Londonu, kakor je telegram na kratko naznanil. Imeli so zbor na trgu „Trafalgar“, potem je drla množica v bližnje ulice, več oken pobila pri klubih konservativcev, razbila več kočij, napadala šetalce, a le boljše oblečene, ter jih okradla. Množica več tisoč je drla od nabrežja „Trafalgar“ proti Hyde-parku in pobijala okna hišam po teh ulicah. Najbolj so kradli pri dragotinarjih, posestniki so branili svoje z revolverjem v roki. Slavna Londonska policija je bila iznenadena, precej časa je trajalo, preden so se zbrali redarji in za silo mir naredili. Kaj pa, da so jih mnogo zaprli. — V torek so mislili zopet rogoviliti, a policija je bila pripravljena. Po skladiščih ob Trafalgarskem nabrežju so zatvorili okna pri prodajalnicah. Telegram iz Londona (glej včerajšnji list) pravi, nevarnost je tukaj odpravljena, ali se bode morda drugej zopet začela? Dolže vodje socialistov, da so to osnovali. No, kdor gada greje tega gad piči!

— Hrošča, popolnoma izraščene, vjeli so minoli petek v Olomuci na Moravskem. Je tudi pregodaj živeti začel!

— Iz šole. Učitelj naravoslovja vpraša kandidatino: „gospodičina, ali je vam znano, ktere zobe človek najkasneje dobi?“ „O pač“, pravi kandidatinja — „Paichelnove!“

Kratek navod o prvi pomoči pri nezgodah.

Spisal dr. Alojzij Valenta.

Ne moremo si kaj, da ne bi prekoristnih naukov pod zgornjim naslovom zbranih priobčili od konea do kraja tistim našim naročnikom, kterim morda brošurica sama ne bo prišla v roke. Zde se nam toliko važni za vsakega in v vsakem stanu, da iz celega srca želimo, da bi si jih vsak, komur pridejo v roke, za vedno v spomin vtisnil ter se ob priložnosti tudi po njih ravnal.

§ 1. Slehernemu človeku ne pristojata samo pravica, temveč je celó njegova dolžnost, po svoji najboljši vednosti in vesti svojemu bližnjemu v skrajnih zdravstvenih slučajih pomagati. Ne sme pa nikdar določenega mu delokroga prekoračiti, pred vsem vse vraže na strani pustiti in v nezgodah okoliščinam primerno ravnati, ne pa morda še celó zdravi človeški pameti nasproti; tedaj se mora vsak pomočnik, dokler ne pride zdravnik, v taci primerljajih natančno, strogo in hitro v pomoč dotičnih ponesrečencev po naslednjih pravilih ravnati.

Gotovo je, da more le primerna prva pomoč pri nezgodah k rešitvi življenja pripomoči in bo tudi pomagala, kakor je nasprotno tudi istina, da more v nekterih slučajih primerna pomoč več škodovati, nego koristiti.

Tudi tukaj velja načelo, da utegne preveč ali premalo škodovati, in je toraj najbolje vselej in v vsem, kakor sploh v človeškem življenju, držati se srednje poti.

§ 2. Brza primerna pomoč je potrebna v naslednjih slučajih: 1. pri omedlevicah; 2. pri dozdevni smrti, in sicer: a) vsled utopa, b) pri obešenecih ali zadavljenih, c) pri zmrznjenih, d) vsled solnčarice, e) pri ljudeh od strele zadetih; 3. pri zadušenju vsled vsopenja škodljivega plina ali gaza; 4. pri zastrupljenju ali otrušanju; 5. pri poškodovanju po zunanji sili, in sicer a) pri krvavitvah, b) pri zlomljenih kosti; 6. pri opeklini; 7. pri ljudeh od steklih ali stekline sumljivih živali vgriznjenih; 8. pri stvarih v naravne odprtine človeškega života zašlih in 9. pri nekterih drugih naglih in težkih boleznih pri godljejih.

I. Omedlevica sploh.

Omedlevica se imenuje stan, ko več opravil življenja kar na enkrat neha; takemu človeku odpovejo vsi udje, začne se mu v glavi vrteti, pred očmi se mu potamni, obliže mu obledi, da je kakor mrličvo in mrzlo ko led, jezik zastane, celó život se zgrudi, zavé se le malo ali celó nič, omedljuje; in to trpi večidel malo minut.

Tu je samo o taci omedlevicah govorjenje, ktere ne izvirajo iz krvavitev. Vzrok jim je dostikrat spri-den zrak, na primer: v prostorih z ljudmi prenapolnjenih, kakor v cerkvah, na plesiščih, v gledališčih. Prav dostikrat pa izvirajo iz naglega dušnega pre-gibka, iz naglega straha, veselja itd. Največkrat si jih nakopje človek na glavo s pretesno obleko, zlasti ženske s pretesnimi žnorkami ali moderci na zadrgulice. Poslednjič utegnejo tudi vsakere bolezni omedlevice krive biti.

Ako je kdo h kakemu omedlenemu poklican, mora koj po zdravnika poslati, in če ravno večidel omedle-vica mine, predno zdravnik pride, obvelja vendar stari pregovor: bolje prezgodaj, kakor prepozno. Utegne se pa tudi primeriti, da omedlevica iz česa izvira, kar more samo zdravnik vedeti.

Ravnanje z omedlenim je tako-le: Ko ga omedle-vica napade, se mora brž in pred vsem za čist zrak skrbeti; zavoljo tega se morajo okna odpreti, omedleni se mora v posteljo spraviti in odpeti se mu morajo vsa količaja tesna oblačila, zlasti pri ženskah modere in spodja krila, kakor tudi prevoze pod koleno; obraz se mu z mrzlo vodo poškropi in precí obriše, umi-vajo se čelo in senci z jesihom ali pa se drgnejo s kako dišečo vodo; pod nos se mu molé močno di-šeče reči, kakor salmijakovec, močen jesih, osmojeno perje ali rogovje, prerezana čebula; pihlja se veter v njega itd.; daje se omedlenemu tabaka v nos, dražeče brizgljanje, ojstra kopelj nog in rok. Zlasti pa mu pomaga, po rokah in podplatih drgniti in krtačiti ga. Na noge ali roke se utegnejo tudi ob-kladki iz ženofovega testa napraviti.

Ko omedlevica mine, kar se na tem spozná, da začnejo ustnice in lica rudeče in koža topla prihajati, da se čut in zavednost vrne, se dá bolniku po-žirek hladne vode in dalj časa naj ostane ravno leže ali pa pol sedé v postelji.

Ko se zavé, naj se mu da, če je slabost omedle-vice kriva, Hofmanovih kapljic na sladkorju, ali skledica melisnega čaja, ena ali dve žlici dobrega starega vina ali skledica močne goveje juhe.

To pa naj si pomočnik pri tem ravnanju dobro v glavo vtisne, da se kar nič ne prehití, temveč po-moček za pomočkom rabi in zlasti bolnika tako dolgo poskuša oživeti, dokler ne pride zdravnik.

(Dalje prih.)

Telegrami.

Dunaj, 11. febr. „Neue freie Presse“ in „Tagblatt“ imata iz Belega grada telegrame, da se je na Srbskem razoroževanje zaukazalo. „N. fr. Presse“ na to novico sama pravi, da dosedaj ni še uradno potrjena.

London, 11. febr. Noč je bila mirna. Redarji so navale povsod brez težave raz-ganjali, kjer so nanje naleteli. Strah se je že zmanjšal.

London, 11. febr. Proti socialistom, ki so v ponedeljek na Trafalgarskem trgu in Hydeparku hujskali z govori, pričela se bo sodnijska obravnava.

Tuji.

9. febr.

Pri **Maliču**: Daub, Lewis, Kerner in Steiner, trgovci, z Dunaja. — Karl Spiller, trgovec, iz Liebenau. — Sandor Spil, trgovec, iz Pečuha. — Janez Schilleher, pos. pivovarne, s soprogo, iz Gradea. — T. Rohner, zasebnik, iz Gradea. — Wechsler, trgovec iz Gradea. — F. Hawlicek, trgovec iz Ma-ribora.

Pri **Slonu**: Ed. Weringhaus, trg. pot., z Dunaja. — Evgen Heinrichmaier, trg. pot., iz Gradea. — Schullhorn in Braun, trg. pot., iz Winterthura. — Konrad Gassner, knjigo-vodja, iz Maribora.

Pri **Avstrijskem caru**: Franc Šiška in Mat. Lončar, iz Tržiča. — Franc Demšar, huz. stražmešter, iz Železnikov.

Pri **Virantu**: Franc Kerševani, posestnik, iz Dorn-berga. — Ant. Drufovka, posestnik, z Goriškega. — Dominik Dereani, posestnik, iz Iga. — J. Hočevnar, posestnik, iz Podloga. — Maks Sodražan, posestnik, iz Št. Jurja. — Ant. Slemenec, posestnik, iz Poljan.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

11. februarja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 45 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	113 „ 20 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 90 „
Akcije avstr.-ogerske banke	860 „ — „
Kreditne akcije	300 „ 10 „
London	126 „ 30 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ 02 „
Ces. cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 85 „

Od 10. februarja.

Ogerska zlata renta 4%	102 gl. 30 kr.
papirna renta 5%	93 „ 90 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 114 „ — „
„ Länderbanks	114 „ 50 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	628 „ — „
„ državne železnice	264 „ 50 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	205 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 128 „ — „
4% „ „ „ 1860	500 „ 140 „ — „
Državne srečke „ iz l. 1864	100 „ 171 „ 50 „
„ „ „ 1864	50 „ 169 „ 50 „
Kreditne srečke „ „ 100	177 „ 75 „
Ljubljanske srečke „ „ 20	20 „ 25 „
Rudolfove srečke „ „ 10	20 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	115 „ 10 „
„ „ Ferdinandove sev.	106 „ — „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	748-71	— 4-2	sl. svz.	oblačno	0.70
10. 2. u. pop.	745-88	— 2-0	sl. svz.	oblačno	snega
9. u. zveč.	744-30	— 2-8	sl. svz.	oblačno	

Oblačno, dopoldne je sneg naletaval. Srednja tempera-tura — 3-0° C, za 2-6 pod normalom.

Poslano.

Gospodu pl. Trnkóczyju!

Lekarju zraven rotovža v Ljubljani.

Naznanjam Vam sprejem 5 steklenic cveta za konje ali konjskega fluida.*) Ker se je ta od Vas narejen cvet za konje pri zunanjih boleznih pri mojih konjih tako izvrstno obnesel, zasluži da se po časopisih javno razglasi.

Srčen pozdrav!

(2)

Anton Krašovic,
posestnik.

Vrhnika pri Starem trgu poleg Rakeka, 3. jan. 1886.

Za notranje bolezni pri konjih, goveji živini, prašičih in ovcah, priporoča se pa izkušeni živin-ski prah (1 zavoj 50 kr., 5 zavojev 2 gl.) Mnogo-tere ozdravila pri rabi tega živinskega prahu, kakor njegove dobrodelne lastnosti pri raz-ličnih boleznih, pripravile so živinske zdravnike in živinorejce do tega, da ta prah za prvo in naj-važnejšo zdravilo rabiyo ter se priporoča, da ga vsak gospodar pri notranjih živinskih boleznih takoj rabi, sploh da se ta prah zmeraj pri hiši nahaja. Izvrstno se rabi ta živinoredilni prah, ako živina neče jesti, pri krvni molži, kakor tudi za izboljšanje mleka.

Prodaja in razpošilja ga z vsakdanjo pošto le-karna Trnkóczy, zraven rotovža v Ljubljani.

*) Konjski fluid 1 steklenica 1 gl. — 5 steklenic samo 4 gl.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani se dobiva pred kratkim izšla knjižica:

Novomeško

(11)

okrajno glavarstvo.

Zemljepisno-zgodovinski opis.

Sodelovanjem učiteljev Novomeškega okraja
spisal

O. Florentin Hrovat,

šolski voditelj in načelnik okr. učit. knjižnice v Novem mestu.
(Ponatis iz „Slovenca“.)

Knjiga obseza 80 strani v osmrki in velja mehko vezana 20 kr., trdo vezana 30 kr., po pošti pa 5 kr. več.

Za darila mladini

o raznih prilikah, pa tudi odrasčenim, posebno pri-poročamo naslednje spise, kterim je spisovatelj č. g. Ant. Kržič in so zdaj naša lastnina:

Izgledi bogoljubnih otrok

iz vseh časov krščanstva.

- I. del, drugi natis 1882 str. VI, 151,
II. „ „ „ 1885 „ V, 160.
III. „ „ „ 1883 „ IV, 172.

Vsaki zvezek stane mehko vezan 30 kr., kart. 40 kr. krasno v platnu vezan 60 kr., vsi trije deli skupaj krasno v platnu vezani veljajo le 1 gl. 50 kr.

V posebnih sešitkih se tudi dobi:

Sv. Marije Magdalene Paciške mladostna leta.

Cena 5 kr.

(8)

Katoliška Bukvarna.

Franc Christofov (9)

leskeči lak za tlak po sobah

brez duhu,

tudi se takoj posuši.

Se vsled svojih dobrih lastnosti in zaradi svojega lahkega dela posebno priporoča tistemu, kdor si hoče sam tla položiti (lakirati.) Soba je že v dveh urah za rabo. Dobi se v raznih barvah, ter pokrije tlak kakor vsaka olinata barva, ali pa le samo leskeč brez vsake barve.

Uzorni namaz in poduk za rabo dobiva se po zalogah.

Franc Christof,

Berolin in Praga,

izumnik in edini izdelovatelj pravega leskečega laka za tlak po sobah.

Edino pooblaščen zaloga za Ljubljano in okolico pri Jan. Luckmannu.